

Protokoll fört vid socialnämndens sammanträde 27 mars 2018

Tid:

Kl. 17:00–17.40

Plats:

Konferensrum Storfors, Storforsplan 36 i Farsta

Närvarande:

Se sid. 4 i protokollet

§ 5, § 11

Justerat 29 mars 2018, justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Åsa Lindhagen
Ordförande

Andréa Ström
Vice ordförande

Protokoll fört vid socialnämndens sammanträde 27 mars 2018

Tid:

Kl. 17:00–17.40

Plats:

Konferensrum Storfors, Storforsplan 36 i Farsta

Närvarande:

Se sid. 4 i protokollet

§ 1-4, 7-26

Justerat 4 april 2018, justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Åsa Lindhagen
Ordförande

Andréa Ström
Vice ordförande

Närvarande**Beslutande****Ledamöter**

Åsa Lindhagen (MP), ordförande
Andréa Ström (M), vice ordförande
Rana Carlstedt (S)
Claes Elmgren (S)
Alexandra Mattsson Åkerström (V)
Anna Rantala Bonnier (Fi)
Johan Brege (M)
Christina Elffors Sjödin (M), fram till § 12.
Isabel Smedberg Palmqvist (L)

Tjänstgörande ersättare

Lotten Hammar (S) för Mia Sundelin (S)
Stephan Gullberg (MP) för Dan Guillou (MP)
Inga-Lill Persson (L) för Frida Johansson Metso (L)
Birgitta Thulin (M) för Christina Elffors Sjödin (M), från § 12.

Övriga närvarande**Ersättare**

Claes Muschkin (S)
Ylva Wahlström Ödmann (MP)
Eva Solberg (M)
Birgitta Thulin (M)
Claes Nyberg (C)
Sofia Modigh (KD)

Tjänstemän

Gillis Hammar, förvaltningschef
Jenny Swärd, avdelningschef
Veronica Wolgast Karlberg, avdelningschef
Lisa Cadenius, avdelningschef
Cindy Falquet, borgarrådssekreterare
Sigrún Andersdóttir, -utredare
Maria Adell, nämndsekreterare

§ 1**Sammanträdets öppnande och godkännande av
föredragningslista**

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) öppnar sammanträdet. Nämnden godkänner föredragningslistan.

§ 2**Val av protokolljusterare och tid för justering av protokollet**

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) och vice ordföranden Andréa Ström (M) får i uppdrag att justera dagens protokoll. Protokollet ska justeras onsdag 4 april 2018.

§ 3

Förvaltningsinformation

Ingen information lämnas under denna punkt.

§ 4**Nämndens frågor till förvaltningen**

Fråga från Inga-Lill Persson (L) angående övernattningsmöjligheter för EU-migranter under vintern. Avdelningschef Jenny Swärd och förvaltningschef Gillis Hammar redogör för hur arbetet i IOP Vinternatt har fungerat året 2017/2018.

§ 5**Modernisering av sociala system****Svar på remiss från kommunstyrelsen**

Dnr 1.7.1–724/2017

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Beslutet justeras omedelbart

Ärendet

Kommunstyrelsen i Stockholms stad har identifierat ett behov av att modernisera sociala system och har initierat projektet Modernisering av sociala system.

Sociala system stödjer stadens verksamheter inom verksamhetsområdena individ- och familjeomsorg, äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning samt kommunal hälso- och sjukvård. Den egenutvecklade delen av stadens sociala system, Paraplysystemet, infördes i slutet av 90-talet och stöttar inte fullt ut den förändring som önskas utifrån de möjligheter som digitaliseringen medför.

I ärendet ges förslag på genomförandet av arbetet under åren 2018-2020 till kostnaden av 570 mkr.

Förvaltningen delar stadsledningskontorets uppfattning att det är nödvändigt att staden anförskaffar ett verktyg som gör det möjligt att dra nytta av de möjligheter som digitaliseringen medför.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 19 februari 2018.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 6**HVB-boenden för asylsökande****Svar på skrivelsen från L**

Dnr 1.7.2–42/2018

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelse från L.

Ärendet

Isabel Smedberg Palmqvist (L) och Frida Johansson Metso (L) önskar i en skrivelse till socialnämnden få svar på två frågor som rör HVB-boenden för asylsökande.

I ärendet redovisas hur kompetens tas tillvara hos medarbetare som omfattas av omställning i samband med att förvaltningens HVB-boenden för asylsökande avvecklas. Förvaltningens erfarenheter från drift av ett antal HVB-boenden för asylsökande redovisas också. Erfarenheterna finns dokumenterade och kan om det blir aktuellt, utgöra en grund för start av liknande verksamhet igen.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 23 februari 2018. Förvaltningen föreslår socialnämnden att hänvisa till tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 7**Avtalsuppföljning av socialtjänst och LSS-verksamhet.
Årsrapport 2017**

Dnr 2.11.6–21/2018

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner årsrapporten
2. Årsrapporten överlämnas till stadsdelsnämnderna

Ärendet

Socialförvaltningen genomför och samordnar avtalsuppföljningar av verksamheter som utför socialtjänst och insatser enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Under år 2017 har 105 verksamheter följts upp varav flertalet bedömts möta avtalets krav. Ett tiotal avtal har sagts upp eller hävts.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2 mars 2018.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 8**Delegation enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och förordnande enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)**

Dnr 1.2.2–77/2017

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden delegerar till nedan namngivna gruppledare och socialsekreterare vid Socialjouren rätt att enligt 45 § 1 st 1-2 p LVM, inom nämndens ansvarsområde, begära handräckning av Polismyndighet och, i särskilda fall, Kriminalvård.
2. Socialnämnden förordnar nedan namngivna gruppledare och socialsekreterare vid Socialjouren med rätt att enligt 43 § 1 st 2 p LVU, inom nämndens ansvarsområde, begära handräckning av Polismyndighet och, i särskilda fall, Kriminalvård.
3. Socialnämnden begär att respektive stadsdelsnämnd fattar motsvarande beslut.

Ann Dahlgren, Susanne Bohlin, Daniel Colegate, Charlotte Dahlström, Frida Allertz, Eva Thomasson, Johan Christiansson, Agneta Engström, Lis-Mari Boija, Susanne Taborsak, Sanna Eriksson, Maria Larsson, Inga-Lill Renhorn Källgren, Lena Wedberg, Feryal Lövström, Liliana Pellegrino, Sara Ideström, Martin Liljenroth, Carl-Johan Kvist, Martin Karlsson, Gertrud Kleberg, Anna-Stina Wilhelmsson, Mira Fargallo-Dillner, Katrin Pettersson, Ida Carnesten, Lydia Hjalmarsson, Mait Fredlund, Kim Trosell, Liselotte Tronders, Oskar Williamsson, Idil Magan, Fanny Hällberg, Isabelle Ravelius.

Ärendet

Socialnämnden svarar för stadens jourverksamhet inom individ- och familjeomsorgen, genom Socialjouren. Den nämnd som svarar för denna verksamhet fattar ett särskilt beslut om vilka tjänstemän som ska ha rätt att begära polishandräckning enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Detta beslut överlämnas sedan till stadsdelsnämnderna som ombeds fatta motsvarande beslut.

Beslut om vilka tjänstepersoner som ska ha rätt att begära polishandräckning enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) uppdateras löpande och bör därmed omprövas kontinuerligt. Senast beslut fattades vid nämndsammanträde den 18 april 2017.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat mars 2018.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 9**Boendeplan 2018-2022**

Dnr 3.1.1.-4/2018

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner boendeplanen för 2018-2022 i sin helhet.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen samt till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Andrea Ström (M), och ledamoten Isabel Smedberg-Palmqvist (L) lämnar följande särskilda uttalande.

Det måste finnas god tillgång till bostäder för stockholmare med funktionsnedsättning i olika delar av staden. Vi välkomnar att det nu tas fram en boendeplan som är ett första steg på vägen mot en mer långsiktig planering.

Vi vill först och främst konstatera att det i dagsläget finns en betydande brist på bostäder för personer med funktionsnedsättning i relation till det tillkommande behovet, och att detta givetvis är någonting som måste åtgärdas. Att detta är ett reellt problem visas också av att bristen på lämpliga bostäder regelmässigt framhålls som ett av de största verkställighetshindren i de sammanställningar av ej verkställda beslut som kvartalsvis tillställs nämnden.

I ett Stockholm som växer saknas det inte mark där det går att planera in eller beställa bostäder för personer med funktionsnedsättning. Problemet är att alltför få bostäder finns planerade, och att stadsdelsnämnderna inte är tillräckligt proaktiva i att beställa bostäder. Ytterst är det en fråga om bristande politiskt ledarskap från den styrande majoriteten i stadshuset och stadsdelsnämnder.

Boendeplanen är tänkt att konkretiseras under åren som kommer. Vi menar att det är viktigt att det finns en fördelning av ansvar, kostnader och risker som ger stadsdelsnämnderna möjligheter och incitament att ta sitt ansvar, utifrån ett stadsövergripande helhetsperspektiv och med flexibilitet att möta förändrade behov. Frågan om hur denna fördelning ska se ut, bland annat vad gäller

fördelningen av ansvar mellan stadsövergripande nivå och stadsdelsnämnder, kommer att behöva studeras närmare i samband med framtida boendeplaner.

Ersättaryttrande

Ersättarna Claes Nyberg (C) och Sofia Modigh (KD) hänvisar till Moderaternas och Liberalernas särskilda uttalande.

Ärendet

I kommunfullmäktiges budget för 2018 anges att socialnämnden i samråd med stadsdelsnämnderna ska samordna planeringen av gruppboendestäder. En årlig boendeplan ska tas fram som underlag till kommunstyrelsen och den ska vara vägledande för nämnderna gällande stadens utbyggnad av dessa bostäder. Årets boendeplan har haft fokus på att inventera stadens befintliga resurser för bostäder med särskild service inom lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, och Socialtjänstlagen, SoL, vilka kommande behov som finns och planerade projekt i respektive stadsdelsförvaltning/region.

Utifrån inventeringen konstateras att det finns behov av att intensifiera en planering för fortsatt utveckling av boenden enligt LSS och SoL. Boendeplanens underlag utgår från uppgifter från stadsdelsförvaltningarna och är att betrakta som en första inventering när det gäller socialnämndens uppdrag.

För att uppnå likställighet och underlätta samordningen föreslås att socialförvaltningen får i uppdrag att arbeta fram en vägledning till stadsdelsnämnderna att ha som utgångspunkt när de gör sina egna boendeplaner.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 22 februari 2018.

Fråga från Alexandra Mattsson Åkerström (V) angående skillnad på stödboende och gruppboende samt huruvida detta tagits hänsyn till i boendeplanen. Förvaltningen genom förvaltningschef Gillis Hammar tar med sig frågan och återkommer.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 10**Revidering av Stockholms Stads handlingsplan för att
förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och
biståndshandläggare**

Dnr 3.1.1– 12/2018

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden respektive äldre- och barnnämnden godkänner revideringen av handlingsplanen för åren 2016-2018.
2. Socialnämnden respektive äldre- och barnnämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna.
3. Socialnämnden respektive äldre- och barnnämnden föreslår därutöver att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige en fortsatt handlingsplan till och med år 2021, med utgångspunkt i den reviderade handlingsplanen och det som anförs nedan.
4. Därutöver anförs följande.

Stadens socialsekreterare och biståndshandläggare ska ha goda förutsättningar att arbeta i enlighet med professionellt kunnande, yrkesetik och lagstiftningens intentioner, så att våra verksamheter kan hålla hög kvalitet i sina tjänster till stockholmarna. Efter flera års strukturerat arbete med åtgärder enligt en samordnad strategi i staden ser vi nu tecken på en ljusning. Arbetssituationen börjar vända till det bättre från ett allvarligt läge med hög personalomsättning där kvalitet, kontinuitet och arbetsmiljö blev lidande.

Halvtidsuppföljningen av handlingsplanen visar glädjande nog en försiktig optimism hos medarbetare och chefer. Det är tydligt att ett utvecklingsarbete pågår runt om i staden. Liknande intryck har vi fått från dialogsamtalen med närmare 500 socialsekreterare, biståndshandläggare och chefer. Fakta talar också sitt tydliga språk. Antalet socialsekreterare, biståndshandläggare och chefer har ökat, liksom det administrativa stödet. Personalomsättningen och antalet konsulter har minskat, vilket bidrar till en stabilare personalsituation. Satsningen på förbättrad introduktion av nyanställd personal har varit en viktig faktor.

Samtidigt som uttrycken för optimism och framtidstro blir tydligare är vi övertygade om att mer behöver göras för att förbättra arbetssituationen så att den motsvarar de höga mål som staden har. Som framgår av den reviderade handlingsplanen behöver arbetet fortsätta, så att den begynnande positiva utvecklingen stabiliseras och fortsätter. Tid behövs också för att säkra att nya arbetssätt

inarbetas i ordinarie verksamhet. Enligt budget för år 2018 ska kommunstyrelsen, socialnämnden och äldre- och våldshälsö nämnden gemensamt besluta om hur arbetet för att förbättra arbetssituationen ska fortsätta när handlingsplanen löper ut. Vi föreslår därför att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att förlänga handlingsplanen till och med år 2021, dels för att fullfölja arbetet enligt den reviderade handlingsplanen och fördjupa några områden och dels för att implementera arbetet i stadsdelsnämnderna, socialnämnden och äldre- och våldshälsö nämnden.

En framgångsfaktor i arbetet med handlingsplanen har varit delaktighet från stadens medarbetare och chefer i stadsdelsförvaltningarna. I det fortsatta arbetet är det därför av stor vikt att de inspel och förslag som kom upp under dialogcaféerna tas till vara i de lokala styrgrupperna, och att en bedömning görs av hur de kan användas. För att bibehålla medarbetardelaktigheten behöver respektive arbetsgrupp återkommande få återkoppling på vad som görs.

Biståndshandläggarnas yrkesroll och arbetssituation

I det fortsatta arbetet med handlingsplanen finns även behov av att lyfta frågan om biståndshandläggarnas yrkesroll, status och titulatur inom såväl äldreomsorg som socialpsykiatri och funktionshindersomsorg. Liksom i den övriga socialtjänsten behöver biståndshandläggarnas förutsättningar att ägna sig åt det sociala arbetet förbättras. Med en rimlig ärendemängd i förhållande till uppdraget och ökad tillgång till administrativt stöd skulle biståndshandläggarna till exempel ha mer tid för klientkontakt, förebyggande arbete och samverkan kring den äldre.

Vidare förväntas biståndshandläggarna arbeta med alla äldre oavsett problematik. Äldre med till exempel missbruksproblematik har dock samma rätt till specialiserat stöd som personer som ännu inte fyllt 65 år. Det finns därför ett stort behov av att utveckla samhandläggningen och samverkan mellan olika delar av socialtjänsten.

Idag har biståndshandläggarna även samma utbildning, arbetar i samma lagrum och bedriver ett lika ett kvalificerat arbete som socialsekreterarna i den övriga socialtjänsten. Det finns därför ett behov av att öka likställigheten mellan biståndshandläggare och socialsekreterare i fråga om till exempel arbetsvärdering och titulatur.

Ekonomiskt bistånd

I den halvtidsuppföljning som gjorts av arbetet med handlingsplanen framkommer att socialsekreterare som arbetar inom ekonomiskt bistånd är mindre nöjda med sin arbetssituation än andra grupper. Det finns en föreställning om att arbetet inom ekonomiskt bistånd är mindre kvalificerat än andra myndighetsutövande delar av socialtjänsten. Därtill ser många det som ett genomgångsarbete, vilket bidrar till ökad personalomsättning och en hög andel nyexaminerade och oerfarna socialsekreterare. Ett sätt att motverka detta är att höja statusen och erkänna att det är ett kvalificerat socialt arbete. Det är viktigt även för socialsekreterare inom ekonomiskt bistånd att kunna bedriva socialt arbete, och förutsättningarna för det behöver förbättras liksom i den övriga socialtjänsten. Vi anser därför att ett särskilt fokus för arbetet med handlingsplanen under kommande år behöver vara området ekonomiskt bistånd, inte minst för att hela tiden stärka arbetet med att stockholmarna ska få det stöd de har rätt till på ett lättillgängligt sätt.

Chefernas situation

Från chefshåll har framförts behovet av att uppmärksamma arbetet med chefernas arbetssituation, utöver ökat administrativt stöd och det mycket uppskattade ledarutvecklingsprogrammet. Inom ramen för den förlängda handlingsplanen vill vi därför ytterligare fokusera på behov hos cheferna. Inom äldreomsorgen finns exempelvis ett uppdrag i budget 2018 att stödja berörda nämnders arbete med hur ledningsorganisationen kan främja det närvarande ledarskapet.

En sammanhållen socialtjänst

Socialtjänsten har under de senaste 20 åren gått mot att bli allt mer specialiserad, med mer eller mindre tydliga gränsdragningar mellan verksamhetsområden och inriktningar på tjänster. I grunden är detta något positivt i den allt mer komplexa och kunskapsintensiva omvärld vi har, då en specialisering ger förutsättningar för ökad spetskompetens. Gränsdragningarna kan dock innebära hinder för enskilda brukare som riskerar att bollas mellan olika enheter, alternativt att de behöver ha ett stort antal parallella kontakter. Här ser vi ett behov av en utveckling mot en mer sammanhållen socialtjänst som i större utsträckning samlar resurserna för den enskilde individen. Det innebär ökad samhandläggning för personer med komplexa problem, mer samverkan och samarbete internt och externt samt att se över hur det sociala arbetet är organiserat. Här behöver arbetet enligt handlingsplanen gå hand i hand med det uppdrag som finns i 2018 års budget om att socialnämnden i samarbete med äldreomsorgen ska se över det sociala arbetets organisering.

Uppföljning och kommunikation

Uppföljningen av det fortsatta arbetet är av strategisk betydelse, inte minst av arbetet i de lokala styrgrupperna som ansvarar för implementeringen i stadsdelsnämnderna. Det är därför bra att det nu finns förslag på konkreta mätbara delmål för de olika utvecklingsområdena i handlingsplanen. Därutöver behöver uppföljningen även redovisas per verksamhetsområde, så att effekten för socialsekreterare och biståndshandläggare blir tydlig. En viktig del i implementerings- och uppföljningsarbetet är kommunikation till och dialog med medarbetare. Genom att ta fram en kommunikationsplan med tydliga aktiviteter för arbetet med handlingsplanen och de resultat som det leder till kan fler medarbetare göras delaktiga i förändringsarbetet och bidra till den positiva känsla som nu börjar skönjas.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Liberalerna reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som redovisas nedan.

Särskilt uttalande

Ledamöterna Isabel Smedberg-Palmqvist (L) och Inga-Lill Persson (L) lämnar följande särskilda uttalande.

Liberalerna har tidigare påtalat den ansträngda arbetssituationen som råder på många håll inom socialtjänsten i Stockholm, liksom i andra delar av landet. Den ansträngda arbetssituationen, med hög personalomsättning och hög arbetsbelastning, drabbar framför allt de barn och vuxna i Stockholm som är utsatta och behöver hjälp och stöd från samhället. Att se till att medarbetarna i stadens socialtjänst får en rimlig arbetssituation, och har möjlighet att växa i yrket och utveckla sin kompetens, är avgörande om kvalitet och likvärdighet i stadens socialtjänst ska uppnås.

Vi välkomnade därför att social- och äldreförvaltningarna, tillsammans med stadsledningskontoret, tog fram en handlingsplan för arbetssituationen inom socialtjänsten. Det är viktigt att arbetet fortsatt bedrivs med ett högt tempo och att de förändringar som förutskickades i handlingsplanen inte rinner ut i sanden. Det finns flera exempel i handlingsplanen på idéer som antingen inte har genomförts, eller som har genomförts men inte lett till någon permanent förändring.

Ett exempel är det centrala rekryteringsstödet, som inte var efterfrågat av stadsdelarna och därför avslutades. Det visar på att problemet för stadsdelarna inte är att få tag på personal utan att behålla den. Personalomsättningen inom socialtjänsten kommer inte att kunna stabiliseras om inte lönefrågan åtgärdas. Sent omsider har nu majoriteten genomfört en lönesatsning för socialsekreterare och biståndshandläggare. Liberalerna menar att mer måste göras och att socialsekreterarnas löner uthålligt måste ökas.

Vi vill fortsatt påtala vikten av att biståndsbedömare kan få möjlighet att specialisera sig, exempelvis inom en viss funktionsnedsättning. Detta ökar rättssäkerheten och likvärdigheten i medborgarens möte med socialtjänsten, samtidigt som större möjligheter till kompetensutveckling gör arbetsplatsen mer attraktiv. Handlingsplanen måste också beröra frågan om karriärtjänster av typen förste socialsekreterare eller förste biståndsbedömare.

Mötet med den enskilde måste stå i centrum. Pappersarbetet måste minska. Det är bra att handlingsplanen lyfter möjligheter att anställa administratörer för att avlasta personal och chefer. Sist och slutligen måste förändringar som syftar till ökad kvalitet och rättssäkerhet i högre grad genomföras utan att det leder till betungande krav på administration.

Vid dagens sammanträde tar nämnden ställning till ett ärende om modernisering av stadens sociala system, en förändring som är efterlängtat. Hela socialtjänsten är beroende av att det förändringsarbetet bedrivs enligt tidsplan, nytänkande, inom angivna budgetramar och mycket nära slutanvändarna. Det är i högsta grad en fråga som berör arbetssituationen för socialtjänstens anställda.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Andrea Ström m.fl. (M) samt ersättarna Claes Nyberg (C) och Sofia Modigh (KD) lämnar följande särskilda uttalande.

När en handlingsplan för att förbättra socialsekreterarnas arbetssituation kom till välkomnade vi den men påpekade att den kom alldeles för sent med tanke på att mycket av arbetet redan fanns förberett sedan mandatperioden innan. Vi har också varit måna om att handlingsplanen implementeras och inte stannar vid ett pappersark.

Under majoritetens mandatperiod har det rapporterades flitigt om socialsekreterarnas ohållbara arbetssituation, inte minst i samband med det höga flyktingmottagandet. En omfattande personalomsättning, hög arbetsbelastning samt svårigheter att rekrytera erfaren personal medförde allvarliga brister i verksamheten. Bland annat att skedde placering av barn i boenden som inte hunnit utredas. Vidare hade ensamkommande placerats i jourhem längre än vad som är brukligt och placering har gjorts i boenden som inte upphandlats eller utretts. Stora brister i uppföljning resulterade i att barn for illa i deras familjehem. Det är en ytterst allvarlig situation, trots att socialsekreterarna larmade om situationen stod majoriteten handfallna.

Även om det nu inte är en lika kritisk situation, är det tydligt att det saknas riktlinjer och att det fortfarande är en tuff arbetsbelastning för att kunna garantera likvärdiga och kvalitetsmässiga insatser. En ny rapport från socialinspektörerna visar exempelvis att socialsekreterarnas bedömning skiljer sig åt mellan stadsdelarna. Unga i Stockholmsstadsdelen Rinkeby-Kista hinner bli djupt indragna i gängkriminalitet innan socialtjänsten ingriper genom att placera dem i hem för vård och boende (HVB) eller jourhem. Däremot ser det annorlunda ut i innerstaden där unga LVU-placeras utanför hemmen innan problemen hunnit bli lika omfattande.

För att komma tillrätta med problematiken, säkerställa kompetensförsörjning och fortbildning behövs både lång- och kortsiktiga insatser. Det måste finnas förutsättningar att kunna göra karriär och utvecklas i sin profession för att stärka yrket. På kort sikt måste socialsekreterarnas administrativa börda minska, bland annat genom att förenkla biståndsbedömningar och främja nya tekniska lösningar. Fler socialsekreterare bör också arbeta i yttre tjänst, samtidigt som staden behöver utveckla verktyg för att mäta socialsekreterares arbetsbelastning.

Ett tryggt ledarskap inom socialtjänsten är av största vikt för att alla medarbetare ska kunna få det stöd de behöver, i ett ofta utsatt arbete. Därför behöver chefsstöd och kollegialt stöd fortsätta att utvecklas framöver.

Stockholms stad ska vara en attraktiv arbetsgivare för socialsekreterare oavsett om de är nyutexaminerade eller har arbetat länge inom socialtjänsten, det är bara så vi kan få socialsekreterare att stanna på stadens arbetsplatser över tid och därmed trygga kontinuiteten i arbetet.

Ärendet

Socialförvaltningen har tillsammans med äldreförvaltningen och stadsledningskontoret tagit fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare i Stockholms stad. Planen antogs i äldre- respektive socialnämnden i februari 2016. I detta ärende lämnas en reviderad version av handlingsplanen. Ändringarna har gjorts utifrån inspel, synpunkter och erfarenheter från medarbetare, chefer och andra berörda som har förts fram under implementeringsarbetets gång, t.ex. vid de dialogcaféer som har hållits i staden under 2017.

De områden som ändringarna framförallt berör är omvärldsbevakning, det centrala stödet som erbjuds stadsdelsförvaltningarna, stadens arbete med mottagandet av socionomstudenter under verksamhetsförlagd utbildning, följeforskning, kommunikation samt uppdrag i budget för 2018. Arbetet med att implementera handlingsplanen pågår under 2016-2018. Socialnämnden respektive äldrenämnden föreslås godkänna den reviderade handlingsplanen och överlämna ärendet till stadsdelsnämnderna.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 13 februari 2018.

Förslag till beslut

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) och ledamöterna Rana Carlstedt (S), Alexandra Mattson Åkerström (V) och Anna Rantala Bonnier (Fi) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

1. Socialnämnden respektive äldrenämnden godkänner revideringen av handlingsplanen för åren 2016-2018.
2. Socialnämnden respektive äldrenämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna.
3. Socialnämnden respektive äldrenämnden föreslår därutöver att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige en fortsatt handlingsplan till och med år 2021, med utgångspunkt i den reviderade handlingsplanen och det som anförs nedan.
4. Därutöver anförs följande, redogörs för ovan under rubriken Socialnämndens beslut.

Vice ordföranden Andréa Ström m.fl. (M) och ledamot Isabel Smedberg Palmqvist m.fl. (L) föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt det förslag som inkommit från ordföranden Åsa Lindhagen (MP) och ledamöterna Rana Carlstedt (S), Alexandra Mattson Åkerström (V) och Anna Rantala Bonnier (Fi).

§ 11**Förslag till reviderade riktlinjer gällande ledsagning och ledsagarservice**

Dnr 3.1.1.– 705/2016

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner förslaget till riktlinjer.
2. Socialnämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för behandling i kommunfullmäktige.
3. Beslutet justeras omedelbart

Reservation

Samtliga ledamöter från Liberalerna reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som redovisas nedan.

Ärendet

I budget för 2017 ges socialnämnden i uppdrag att utreda en mer flexibel bedömning och användning av ledsagningstimmar och hantering av omkostnader i samband med den biståndsprovade insatsen ledsagning, en insats som beviljas enligt Socialtjänstlagen (SoL) alternativt Lagen om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (LSS). Nuvarande riktlinjer har lyfts ur befintliga kring handläggning av insatser enligt LSS och bistånd enligt SoL till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning (antagna av KS april 2002, reviderade av KF februari 2012) och reviderats med utgångspunkt från uppdraget. De förändringar som förvaltningen föreslår har sin utgångspunkt i uppdraget och baseras på gällande lagar, föreskrifter och allmänna råd, men också på domar som bidragit till praxis inom området.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förslaget till riktlinjer och överlämnar det till kommunstyrelsen för behandling i kommunfullmäktige. Förvaltningen föreslår att förslaget gäller i avvaktan på översynen av riktlinjerna för verksamhetsområdet genomförs och kommer därefter ingå i dessa för att framöver inte ha separata riktlinjer.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 23 januari 2018.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Ledamöterna Isabel Smedberg-Palmqvist (L) och Inga-Lill Persson (L) lämnar följande förslag till beslut.

1. Att återremittera ärendet till förvaltningen för att komplettera förslaget till riktlinjer i enlighet med vad som nedan anför.
2. Att anföra följande.

Ledsagning och ledsagarservice (hädanefter ledsagning) är en avgörande insats för att personer med nedsatt syn och andra funktionsnedsättningar ska kunna leva sina liv på samma villkor som andra.

Förslaget till nya riktlinjer bygger på ett uppdrag som förvaltningen har fått i budgeten. Det finns ett antal punkter i förslaget som är bra. Att kunna använda den beviljade tiden mer flexibelt är något vi välkomnar. Liberalerna vill dock gå vidare och förbättra ledsagningen ännu mer.

Vi har länge efterlyst ett bättre fungerande system för ledsagning. Det finns ett antal problem med ledsagningen såsom den har fungerat hittills.

Det första problemet är av strukturell art. Lagstiftning, förarbeten och rättspraxis kring ledsagning bygger ytterst på att syftet med insatsen är ”delaktighet i samhällslivet”. Det gör att det finns ett antal aktiviteter för vilka ledsagning bara kan beviljas om aktiviteten bidrar till att uppnå detta syfte. Även den ökade flexibiliteten vad gäller brukarens rätt att själv bestämma vad ledsagningstid ska gå till gäller endast för aktiviteter som syftar till delaktighet i samhället.

Att få ledsagning för att gå ut och handla kan alltså beviljas om det bidrar till att bryta social isolering, men inte för att inköp är nödvändiga för ett fungerande hushåll och ett fungerande familjeliv. Och enligt riktlinjerna kan ledsagning för personer i yrkesverksam ålder ”vara ett sätt att bli mer delaktig i samhällslivet som på sikt kan leda till mer aktivt liv med arbete och studier”, inte ett sätt att faktiskt möjliggöra arbete här och nu.

Bakom skrivningarna ligger en förlegad bild av att målet med ledsagning är att ”komma ut och träffa folk”, och att målgruppen för ledsagning kanske inte kan ha högre mål än så, att de inte kan vara

anställda, företagare, föräldrar, ansvariga för ett hushåll. Liberalerna hade velat att Stockholms stad skulle göra upp med den bilden och höja ambitionsnivån.

Liberalerna vill genomföra ett försök med den så kallade Laholmsmodellen, där brukarna själva får välja hur mycket ledsagning de behöver och för vilket syfte. Effekter för brukarna, efterfrågan och ekonomiska effekter måste studeras.

Det andra problemet avser praxis som har blivit strängare. Brukarorganisationerna vittnar bland annat om att brukare som tidigare fått beviljad ledsagning nu får följeslagare inom hemtjänsten. Dessa två insatser är inte identiska och brukarna uppfattar att följeslagare inte kan ersätta ledsagare. Vi välkomnar att förvaltningen nu tydliggör att det rör sig om olika insatser. Det är viktigt att bevaka att detta förtydligande också får genomslag i stadsdelsnämndernas praxis.

Det tredje problemet rör stelbenta regler för ledsagares omkostnader. Vi välkomnar att det blir lättare att spara ledsagares omkostnader över en tremånadersperiod. Vi förstår dock inte varför sådana sparade pengar fortfarande bara ska få användas för evenemang som kostar upp till 300 kronor, och varför dyrare evenemang bara kan finansieras via särskild ansökan. Det är oklart varför man under en tremånadersperiod ska kunna gå på tre evenemang à 300 kr men inte två evenemang à 450 kr. Det är individen själv som utifrån sina intressen bör avgöra vilka evenemang hen vill gå på, inte en tjänsteman som ska bedöma vad som anses vara ”normalt”. Vi anser för övrigt att beloppsgränsen bör höjas från 300 till 400 kr. Det bör även förtydligas i riktlinjerna huruvida det möter något juridiskt hinder för brukaren att själv helt eller delvis stå för ledsagarens omkostnader.

Avsikten med förvaltningens förslag är att göra förändringar i riktlinjerna som är kostnadsneutrala. I relation till förvaltningens förslag är Liberalernas förslag inte kostnadsneutrala, men de är förslag som vi finansierar i vår budget och som till en sammantaget låg kostnad ökar människors frihet i vardagen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 12**Patientsäkerhetsberättelse 2017**

Dnr 1.4.1–76/2018

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner patientsäkerhetsberättelsen.
2. Ärendet överlämnas till stadsdelsnämnderna för kännedom

Ärendet

Under 2017 har LSS-hälsan fortsatt sitt arbete med att vidareutveckla och implementera de processer som är nödvändiga för att trygga patientsäkerheten. Kartläggning inom flera av verksamhetens patientsäkerhetsrutiner och processer fortgår. Under 2017 har rutiner och reglerna kring delegeringsförfarandet utvecklats och implementerats. MAS har under hösten 2017 inlett ett kvalitetsarbete inom området avvikelshantering. Under året har antalet rapporterade avvikelser ökat vilket kan härledas till den ökade medvetenheten om skyldigheten att rapportera.

De svårigheter LSS hälsan upplevt med informationsöverföring mellan vårdgivare kvarstår. LSS-hälsan har träffat hälso- och sjukvårdsförvaltning SLL för att belysa hur bristerna i läkarmedverkan påverkar patienternas möjligheter till god och säker vård.

En väl fungerande samverkan med samtliga våra vårdkontakter är viktiga för patientsäkerheten. Under året har LSS hälsan och den upphandlade jourverksamheten PR-vård haft regelbundna möten rörande drifts och patientsäkerhetsfrågor. Under året har ett samverkansavtal mellan Habilitering och Hälsas fem habiliteringscenter (SLL) och LSS-hälsan undertecknats.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 1 mars 2018.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

§ 13**Månadsrapport februari 2018**

Dnr: 1.3.1–536/2017

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner rapporten

Ärendet

Prognosen baseras på utfallet per 28 februari samt dialog med samtliga chefer om eventuella avvikelser från budget.

Med undantag av osäkerheten kring kostnader för mottagandet av nyanlända och omstruktureringen av boenden för ensamkommande barn ser förvaltningen totalt inga avvikelser i dagsläget.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande den 7 mars 2018.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

§ 14**Underlag för budget 2019 med inriktning 2020-2021**

Dnr: 1.3.1–92/2018

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden hänvisar till förvaltningens underlag till budget 2019 med inriktning 2020 och 2021.
2. Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.

Reservation

Samtliga ledamöter från Liberalerna och Moderaterna reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som redovisas nedan.

Särskilt uttalande

ordföranden Åsa Lindhagen (MP) och ledamöterna Rana Carlstedt (S), Alexandra Mattson Åkerström (V) och Anna Rantala Bonnier (Fi) lämnar följande särskilda uttalande.

Socialnämnden har en viktig roll i stadens arbete mot kriminalitet, missbruk och socialt nedbrytande beteenden. Många av såväl socialförvaltningens egna verksamheter som verksamheter i stadsdelarna syftar till att fånga upp barn och unga på ett tidigt stadium och erbjuda hjälp och stöd. Tidiga insatser är något som har prioriterats av majoriteten under mandatperioden och som nu också föreslås vara ett prioriterat område i ärendet för budget 2019 med inriktning 2020-2021. Parallellt med tidiga insatser krävs också trygghetsskapande insatser riktade mot unga personer som begår brott, lever i kriminella miljöer och utvecklar en kriminell livsstil. De som fallit offer för de senaste årens dödsskjutningar har många gånger varit involverade i kriminella nätverk. Här har staden en avgörande roll att i samverkan med polisen erbjuda hjälp för den som vill lämna en kriminell miljö. Det handlar om att erbjuda rätt stöd och hjälp, såsom sociala insatsgrupper och andra insatser inom socialtjänsten, men även om att förebygga dödsfall. För många är rätt hjälp helt avgörande för att ta steget mot ett nytt liv.

Mot bakgrund av detta anser vi att trygghetsskapande insatser som syftar till att personer ska lämna en kriminell livsstil bör prioriteras i kommande budget samt att en kompetenshöjning kring arbetet med

personer som lämnar kriminella nätverk bör genomföras för anställda inom stadens socialtjänst samt andra berörda verksamheter.

Ersättaryttrande

Ersättarna Claes Nyberg (C) och Sofia Modigh (KD) hänvisar till Moderaternas och Liberalernas förslag till beslut som redovisas nedan.

Ärendet

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande till Socialnämnden den 27 mars 2018.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Andrea Ström (M) och ledamoten Isabel Smedberg-Palmqvist (L), lämnar följande förslag till beslut.

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföra

Föreliggande ärende förhåller sig till de ekonomiska ramar och de mål som anges i kommunfullmäktiges budget. Eftersom vi har reserverat oss mot såväl budgeten som verksamhetsplanen för 2018 har vi därför skiljaktig mening även avseende inriktningen i budgetplaneringen för kommande år.

Sedan den socialdemokratiskt ledda majoriteten tog makten utlovades att skillnaderna i Stockholm skulle minska under parollen ett mer jämlikt Stockholm. Retoriken har dock inte visat sig bli verklighet i praktiken. Stockholms utveckling går åt fel håll och majoriteten saknar reformer att bryta den negativa trenden.

Skillnaderna mellan stadsdelarna är påtaglig. I socialinspektörernas rapport framkommer det bland annat att unga i Stockholmsstadsdelen Rinkeby-Kista kan bli djupt indragna i gängkriminalitet och till och med skottskadas innan socialtjänsten ingriper genom att placera dem i hem för vård och boende (HVB) eller jourhem. Däremot ser det annorlunda ut i innerstaden där unga LVU-placeras utanför hemmen innan problemen hunnit bli lika omfattande. Inget barn ska dras in i kriminalitet på grund av att samhället inte agerar i tid.

Det blir dock påtagligt att det inte finns tydliga och likvärdiga riktlinjer för socialsekreterarna. Samtidigt har det också saknats förutsättningar för socialsekreterarna att kunna genomföra sitt arbete på ett kvalitativt sätt. Under mandatperioden har de varit överbelastade och med en omfattande personalomsättning, hög arbetsbelastning samt svårigheter att rekrytera erfaren personal har det varit svårt att säkerställa en rättssäker och kvalitativ handläggning av ärenden. Majoriteten har tagit fram en handlingsplan för socialsekreterarna, vilket är bra. Samtidigt är det alldeles för sent. Problemen med deras arbetssituation har varit känt sedan länge, utan att åtgärder vidtagits, vilket också har medfört redan stora brister i verksamheten.

I ärendet framkommer det att hemlösheten minskar. Det är bra att majoriteten fortsätter med Alliansen initiativ med tak över huvudet-garantin som innebär att hemlösa personer alltid ska kunna erbjudas nattlogi.

Det finns emellertid målgrupper som är särskilt utsatta. Det handlar om långvarigt hemlösa kvinnor och män med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och komplex problematik samt äldre hemlösa kvinnor och män med eller utan missbruk.

Den ökade förekomsten av psykisk ohälsa, demenssjukdomar, somatiska sjukdomar och i kombination med ekonomiska svårigheter är några av de bidragande orsakerna till att gruppen äldre hemlösa ökar. Dessvärre finns en stor avsaknad av kompetens framförallt när det gäller psykisk ohälsa hos äldre. Här krävs förebyggande insatser och ökad medvetenhet bland personer som kommer i kontakt med äldre. Det handlar framförallt om att utbilda personal inom äldreomsorgen och socialtjänst i att kunna upptäcka, förebygga och behandla psykisk ohälsa.

Barnfamiljer som lever med osäkra boendeförhållanden är också en utsatt grupp som ständigt ökar. Majoritetens höga svansföring när de i början av mandatperioden utlovade en nollvision för barn i osäkra boendeförhållanden har dock inte övergått i handling. Dessvärre är det istället fler barnfamiljer som lever i en utsatt situation och tvingas leva under extremt osäkra boendeförhållanden.

Tidigare i år fick Sveriges kommuner ett tillfälligt bidrag för ensamkommande unga som fyllt 18 år i syfte att ensamkommande skulle kunna fullfölja sin skolgång och integrationsprocess istället för att återvända till migrationsverkets boende. Det har dock saknats tydliga juridiska förutsättningar för kommuner att följa regeringens

intentioner och därmed tvingat kommuner till ad hoc-lösningar för gruppen. Till följd av detta befinner sig många ensamkommande unga vuxna i en socialt utsatt situation med ytterst osäkra boendeförhållanden. Exempelvis vet vi att majoriteten av de unga som Stockholm anvisats lever i lokaler, hur det ser ut för gruppen framåt och hur staden planerar boende, försörjning mm till gruppen kan inte dessvärre inte majoriteten ge svar på.

Förvaltningen bedömer också att gruppen av ensamkommande unga, som fyller 18 år eller blir åldersuppskrivna under asylprocessen och vars ärende avslutas inom socialtjänsten, väntas öka. En hög andel av dem riskerar få avslag på sin ansökan. Stadsmissionen uppskattar att det kommer finnas 600 personer i målgruppen till sommaren 2018 som kommer att befinna sig i staden som papperslösa. Det är därför viktigt att det finns en tydlig plan framåt för att minska riskerna att dessa personer hamnar på gatan. Personer som har bedömts sakna skyddsskäl och fått avslag på sin ansökan måste återvända hem, annars riskeras också skuggsamhället växa ytterligare och dem kommer att tvingas leva i extrem utsatthet. Polisen pekar exempelvis på att ensamkommande asylsökande som ofta saknar ett tryggt sammanhang är i riskzonen för kriminell rekrytering. Även personer som vistas illegalt i Sverige kan, utifrån sin utsatta situation, involveras i eller tvingas in i brottslighet. Det är viktigt att majoriteten tar ett ansvar för denna målgrupp genom information och samarbete med berörda myndigheter.

Vidare framkommer det i ärendet att Stockholm stad ska ta emot ytterligare ensamkommande unga som ska ges möjlighet till uppehållstillstånd om vissa krav uppfylls, exempelvis att personen deltar i gymnasieundervisningen. Det råder dock en hel del oklarheter. Vilka ska omfattas av förslaget, handlar det endast om personer som inte fått besked om asylansökan eller handlar det också om de som redan fått avslag? Vad har kommunen för ansvar gällande försörjning, boende och stöd efter att uppehållstillstånd har beviljats? Hur ska gruppen som helhet hanteras fram till dess att bestämmelserna träder ikraft och av vilken huvudman ska ersättning ges? Vilken kommun ska anordna utbildningen, är det anvisningskommunen eller den kommun som personen i fråga vistas i? Här behöver socialdemokraterna klargöra vad som gäller. Finns det inte klara riktlinjer kommer socialsekreterare, lärare och andra personer som jobbar i den offentliga sektorn få svårt att hantera situationen.

Stockholm är idag en segregerad stad, det behövs likvärdiga insatser, reformer och tydliga prioriteringar för att motverka utvecklingen. Alliansen vill tillsammans jobba för ett Stockholm där alla får chansen utbilda sig, blir självförsörjande och göra en klassresa. Alliansen kommer att jobba för en modern och effektiv socialtjänst som ger ett likvärdigt stöd över hela staden oavsett var du bor.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 15**Tillsyn av hem för vård och boende (HVB) för barn och unga
vid Älvsjö boende i Stockholm**

Dnr: 1.6.1–426/2017

Socialnämndens beslut

Socialnämnden lägger ärendet till handlingarna.

Ärendet

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) gjorde den 31 oktober 2017 en förannäld inspektion på HVB Älvsjö. Tillsynen var huvudsakligen inriktad på att granska om barnen får en trygg och säker vård.

IVO bedömer att verksamheten uppfyller kraven på trygghet och säkerhet i boendet. IVO avslutar ärendet.

§ 16

Socialnämnden lägger följande ärenden till handlingarna.

Protokoll från socialnämndens sammanträde 30 januari 2018, justerat 2 februari 2018.

Protokoll från socialnämndens individutskotts sammanträde 23 februari 2018, justerat 9 mars 2018.

Protokoll från socialnämndens, äldre- och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor sammanträde 22 mars 2018, justerat 26 mars 2018.

Inkomna handlingar till socialnämnden 20 december 2017 – 14 mars 2018.

Protokoll från förvaltningsgruppens sammanträde 21 mars 2018, justerat 26 mars 2018.

§ 17**Övriga frågor**

Nämnden beslutar att lämna följande skrivelser till förvaltningen för beredning.

Skrivelse om Stockholmsjobben av Andrea Ström m.fl. (M), Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Claes Nyberg (C) och Sofia Modigh (KD).

Nämnden avtackar tidigare nämndsekreterare Sigrún Andersdóttir.

Sammanträdet avslutas kl. 17.40

Vid protokollet

Maria Adell